

VYRIAUSYBĖS ATSTOVO VILNIAUS APSKRITYJE INFORMACIJA APIE 2016 M. ANTRO PUSMEČIO VEIKLĄ

Vykdydami Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio reikalavimą, Vyriausybės atstovai apskrityse kiekvieną pusmetį Lietuvos Respublikos Vyriausybei nustatyta tvarka pateikia informaciją apie savo veiklą Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos savivaldybių asociacijai ir viešai šią informaciją skelbia savo interneto tinklalapyje.

Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje (toliau – Vyriausybės atstovas) atlieka aštuonių Vilniaus apskrities savivaldybių (Vilniaus miesto, Elektrėnų bei Vilniaus, Šalčininkų, Širvintų, Švenčionių, Trakų, Ukmergės rajonų) administracinę priežiūrą.

Informacija apie 2016 metų II pusmečio veiklą pateikiama vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. sausio 12 d. nutarimu Nr. 11 (LR Vyriausybės 2011 m. vasario 2 d. nutarimo Nr. 135 redakcija) patvirtintu Vyriausybės atstovo veiklos koordinavimo ir informacijos apie veiklą pateikimo tvarkos aprašu.

1. Vyriausybės atstovo nustatyti prižiūrimų savivaldybių kolegialių ir nekolegialių administravimo subjektų priimtų teisės aktų prieštaravimai Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams (toliau – įstatymai ir Vyriausybės sprendimai) bei Vyriausybės atstovo pateikti motyvuoti teikimai svarstyti teisės akto pakeitimo ar panaikinimo klausimus:

Vilniaus miesto savivaldybės tarybai -2,

Trakų rajono savivaldybės tarybai -2,

Elektrėnų savivaldybės tarybai -1,

Per 2016 m. antrą pusmetį Vyriausybės atstovo Vilniaus apskrityje tarnyba nustatė, kad Vilniaus apskrities savivaldybių kolegialūs administravimo subjektai priėmė 5 teisės aktus, kurie prieštaravo įstatymams ar Vyriausybės sprendimams. Daugiausia motyvuotų teikimų dėl teisės aktų pažeidimų pateikta Vilniaus miesto ir Trakų rajono savivaldybėms (po 2) , Elektrėnų savivaldybei - 1 teikimas.

Prižiūrimų savivaldybių priimti teisės aktai, pažeidė:

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą - teisės aktas buvo pažeistas 3 kartus.

Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymą – teisės aktas pažeistas 1 kartą.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas - teisės aktas pažeistas 1 kartą.

Lietuvos Respublikos geriamo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymas - teisės aktas pažeistas 1 kartą.

Dėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 str. 1 d. 6 p., 16 str. 2d. 29 ir 46 p., 20 str. 2 d. 16 p. ir 8 d. pažeidimų

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 6 punktą įtvirtina vieną pagrindinių savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo principų, kuris reiškia, jog savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio 2 dalies 16 punktą numato, jog meras skiria į pareigas ir atleidžia iš jų savivaldybės biudžetinių įstaigų, išskyrus švietimo įstaigas, vadovus, įgyvendina kitas funkcijas, susijusias su šių juridinių asmenų vadovų darbo santykiais. To paties straipsnio 8 dalis įsakmiai nustato, jog kai meras negali eiti pareigų, mero pavaduotojas ar laikinai mero pareigas einantis savivaldybės tarybos narys atlieka visas mero pareigas, išskyrus šio straipsnio 2 dalies 4–8 ir 15–22 punktuose numatytus įgaliojimus. Tokiu atveju šio straipsnio 2 dalies 15–22 punktuose nustatytus mero įgaliojimus atlieka savivaldybės taryba.

Vilniaus miesto savivaldybės taryba sprendimu patvirtino Biudžetinės įstaigos Vilniaus Žolyno vaikų socialinės globos namų nuostatus (toliau – Nuostatai). Nuostatuose dalis mero kompetencijai priskirtų funkcijų, susijusių su šios įstaigos vadovo darbo santykiais, perleista kitiems asmenims. Nuostatai ta apimtimi, kuria numatyta, jog meras gali įgaluoti kitą asmenį vykdyti įgaliojimus, susijusius su biudžetinės įstaigos vadovo darbo santykiais, neatitinka Vietos savivaldos įstatymo 20 straipsnio 8 dalies reikalavimų. Nuostatuose taip pat nėra nurodyta įstaigos vadovo skyrimo ir atleidimo tvarka, todėl jie neatitinka Biudžetinių įstaigų įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 7 punkto reikalavimų. Vyriausybės atstovas Vilniaus miesto savivaldybės tarybai pateikė teikimą dėl Nuostatų pakeitimo, suderinant juos su aukščiau minėtų teisės aktų nuostatomis. Per nustatytą terminą teikimas įvykdytas nebuvo. Vyriausybės atstovas kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą. **Vyksta teisminis nagrinėjimas.**

Vilniaus miesto savivaldybės taryba, priimdama sprendimą dėl Vilniaus miesto savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklių pakeitimo, padarė esminį procedūrinį pažeidimą tame pačiame tarybos posėdyje su kartus iš eilės svarstant tą patį klausimą, t. y. jau užbaigus konkretaus darbotvarkės klausimo svarstymo procedūrą ir priėmus sprendimą, vėl iš naujo teikiant ir svarstant tą patį klausimą pasikeitus tarybos narių sudėčiai. Joks teisės aktas nesuteikia savivaldybės tarybai teisės tame pačiame posėdyje, jau užbaigus sprendimo priėmimo procedūrą, grįžti prie to paties klausimo ir svarstyti jį iš naujo. Todėl priimant šį sprendimą buvo pažeistas Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintas savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų *teisėtumo* principas bei šio įstatymo 11 straipsnio 3 dalies nuostata, numatanti kad *savivaldybės tarybos veikla ir formos nustatytos šiame įstatyme ir savivaldybės tarybos veiklos reglamente*. Vyriausybės atstovas teikimu pasiūlė Vilniaus miesto savivaldybės tarybai svarstyti minėto sprendimo panaikinimo klausimą. Vilniaus miesto savivaldybės taryba panaikino ginčijamą aktą ir Vyriausybės atstovo **teikimą įvykdė.**

Elektrėnų savivaldybės taryba priėmė sprendimą, kuriuo pritarė kolumbariumų įrengimui savivaldybės kapinėse bei patvirtino kolumbariumų įrengimo konkurso nuostatus, pagal kuriuos kolumbariumai bus įrengiami tik iš konkurso laimėtojo lėšų, t. y. privatus subjektas investuos savo turtą į savivaldybės funkcijoms priskirtą veiklą. Pagal Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 2 straipsnio 15 dalies, Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo 2 straipsnio 1 dalies nuostatas, Elektrėnų savivaldybės ir konkurso laimėtojo santykiai, susiję su kolumbariumų įrengimu ir eksploatavimu, turi viešosios ir privačios partnerystės bei koncesijos požymių, todėl prieš priimant savivaldybės tarybos sprendimą, pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 29 bei 46 punktus, turėjo būti pateikta savivaldybės kontrolieriaus išvada, kuri yra privaloma ir suteikia savivaldybės tarybai pagrindą priimti sprendimą dėl koncesijos ir/ar partnerystės su privačiais subjektais tikslingumo. Vyriausybės atstovas, įvertinęs tai, kad prieš priimant savivaldybės tarybai sprendimą nebuvo pateikta savivaldybės kontrolieriaus išvada, ir sprendimas buvo priimtas pažeidžiant esminę sprendimo priėmimo procedūrą, nustatė Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 6 punkto, Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo pažeidimą, todėl teikimu pasiūlė panaikinti šį sprendimą. Elektrėnų miesto savivaldybė **teikimas įvykdė.**

Dėl Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 ir 4 punktų ir 6 straipsnio 4 dalies pažeidimų

Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnis įtvirtina, jog viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės principu (1 punktas), kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus, bei tai, jog administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Taip pat šio straipsnio 4 punktas numato nepiktnaudžiavimo valdžia principą, reiškiantį, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų. Viešojo administravimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalis numato, jog privalomus reikalavimus asmenims nustato tik įstatymai ar jų pagrindų priimti teisės aktai.

Trakų rajono savivaldybės taryba yra patvirtino Trakų rajono savivaldybės miestų ir kitų gyvenamųjų vietovių tvarkymo ir švaros taisykles, kuriose numatytas draudimas teikti automobilių stovėjimo paslaugas ne statiniuose, o tai prieštarauja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 ir 4 punktams ir 6 straipsnio 4 daliai. Vyriausybės atstovas teikimu pasiūlė Trakų rajono savivaldybės tarybai svarstyti sprendimo pakeitimo klausimą. Per nustatytą terminą teikimas įvykdytas nebuvo. Vyriausybės atstovas kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą. **Vyksta teisminis nagrinėjimas.**

Dėl Lietuvos Respublikos geriamo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo ir jį detalizuojančių teisės aktų pažeidimo

Geriamojo vandens įstatymas ir detalizuojantys teisės aktai nustato, jog mokestis už geriamąjį vandenį turi būti apskaičiuojamas pagal vidutinį savivaldybėje suvartojamo geriamojo vandens kiekį, kurį kiekvienais metais iki vasario 1 d. turi apskaičiuoti ir skelbti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikiančios valstybės ar savivaldybės kontroliuojamos įmonės savo interneto svetainėse.

Trakų rajono savivaldybės taryba sprendimu padidino šalto geriamojo vandens suvartojimo normas Trakų rajono vartotojams, piktybiškai atsisakiusiems įrengti apskaitos prietaisus, ir nusprendė taikyti jiems dvigubą koeficientą geriamojo vandens suvartojimui buitiniams poreikiams, trigubą – sklypo neužstatyto ploto laistymui bei paliko galioti taikomas vandens suvartojimo normas vartotojams, kuriems apskaitos prietaiso įrengimas techniškai neįmanomas. Nustatyta, kad savivaldybės tarybos sprendimas, nustatantis geriamojo vandens suvartojimo normas nėra pagrįstas įstatyminėmis nuostatomis ir prieštarauja aukštesnės galios teisės aktui, todėl teikimu pasiūlyta savivaldybės tarybai jį panaikinti. **Teikimas įvykdytas.**

Teisės pažeidimų, padarytų priimant savivaldybių institucijų administracinius aktus, pagrindinės priežastys:

1. Dalies valstybės tarnautojų, dirbančių administracijoje, ir savivaldybės politikų gebėjimų ir/ar teisinių žinių stoka rengiant teisės aktų projektus ir įgyvendinant įstatymų reikalavimus.
2. Dažna teisės aktų kaita ir savivaldybės administravimo subjektų neoperatyvumas įgyvendinat pasikeitusius teisės aktų reikalavimus.
3. Nepakankamas savivaldybių administracijų vadovų dėmesys valstybės tarnautojų tarnybinės atsakomybės ir tarnautojų mokymo, jų veiklos vertinimo klausimams.

2. Vyriausybės atstovo nustatyti prižiūrimų Vilniaus apskrities savivaldybių neįgyvendintų įstatymų, Vyriausybės sprendimų atvejai ir tuo pačiu Vyriausybės atstovo pateikti savivaldybių administravimo subjektams reikalavimai neatidėliojant įgyvendinti įstatymą ar vykdyti Vyriausybės sprendimą:

- Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui -1,
- Vilniaus rajono savivaldybės tarybai -6,
- Vilniaus rajono savivaldybės administracijos direktoriui -1,
- Šalčininkų rajono savivaldybės tarybai -1,
- Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos direktoriui - 4,
- Širvintų rajono savivaldybės tarybai -5,
- Trakų rajono savivaldybės tarybai -1
- Ukmergės rajono savivaldybės tarybai – 1,

Per 2016 m. antrą pusmetį Vyriausybės atstovo Vilniaus apskrityje tarnyba nustatė, kad Vilniaus apskrities savivaldybių administravimo subjektai **20** kartų neįgyvendino įstatymų, nevykdė Vyriausybės sprendimų. Daugiausia nustatyta Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 59 straipsnio 2 dalies ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtinto Konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašo neįgyvendinimo atvejų Vilniaus apskrities savivaldybėse.

Prižiūrimose savivaldybėse pasitaikę neįgyvendinti įstatymai, nevykdyti Vyriausybės sprendimai:

Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 59 straipsnio 2 dalies ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011-07-01 įsakymu Nr. V-1193 patvirtinto Konkurso valstybinių ir savivaldybių švietimo įstaigų (išskyrus aukštąsias mokyklas) vadovų pareigoms eiti tvarkos aprašo 7 punkto nuostatos - neįgyvendintos 14 kartų.

Švietimo įstatyme numatyta, jog savivaldybės švietimo įstaigos vadovas konkurso būdu į pareigas skiriamas ir iš jų atleidžiamas teisės aktu nustatyta tvarka. Aprašas nustato, kad konkursas skelbiamas per 30 dienų (nuo gruodžio 3 d. – per 45 dienų) laikotarpį nuo dienos, kai švietimo įstaigos vadovo pareigybė įsteigiama, tampa laisva arba iš anksto žinoma (yra teisinis pagrindas), kad ji bus laisva ir kai konkurso organizatorius suderina atrankos datą su Nacionaline mokyklų vertinimo agentūra. Vykdamas savivaldybių administracinę priežiūrą, nustatyta, jog Širvintų rajono ir Vilniaus rajono savivaldybių tarybos bei Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos direktorius delsia skelbti konkursus į laisvas švietimo įstaigų vadovų pareigas. Atsižvelgiant į tai, Vyriausybės atstovas pareikalavo Širvintų ir Vilniaus rajonų savivaldybių tarybas bei Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos direktorių įgyvendinti Aprašo nuostatas. Širvintų rajono savivaldybės tarybai bei Šalčininkų rajono savivaldybės administracijos direktoriui pateiktų reikalavimų įgyvendinimui nustatytas kitas terminas. Vyriausybės atstovo teikimo vykdymas Vilniaus rajono savivaldybėje yra svarstymo stadijoje.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.10¹ straipsnio 1 dalies nuostata - neįgyvendinta 1 kartą.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.10¹ straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog kiekvienoje savivaldybėje turi būti sudaryta arba turi veikti nepriklausoma Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisija (toliau – komisija). To paties straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad komisija sudaroma iš penkių narių savivaldybės tarybos sprendimu. Vykdamas savivaldybių administracinę priežiūrą, nustatyta, jog Vilniaus rajono savivaldybės taryba nesudarė minėtos komisijos. Atsižvelgiant į tai, Vyriausybės atstovas pareikalavo nedelsiant įgyvendinti Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 2.10¹ straipsnio 1 dalį ir sudaryti Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisiją. **Reikalavimas įvykdytas.**

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 30² straipsnio pakeitimo įstatymo 2 straipsnio ir Atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 3 dalis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 patvirtintos Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklės – neįgyvendinta 4 kartus.

Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 3 dalyje numatyta, jog nustatant rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį, turi būti vadovaujama Vyriausybės patvirtintomis taisyklėmis. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 yra patvirtinusi Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklės (toliau – Taisyklės). Pagal Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 30² straipsnio pakeitimo įstatymo 2 straipsnį savivaldybės,

vadovaudamosi Vyriausybės patvirtintų Taisyklių nuostatomis, iki 2016 m. liepos 1 d. nustato naujus arba patvirtina esamus rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir komunalinių atliekų tvarkymą dydžius.

Vykdamas savivaldybių administracinę priežiūrą buvo nustatyta, jog Trakų, Šalčininkų, Ukmergės ir Vilniaus rajono savivaldybių tarybos nėra laiku, t.y. iki 2016 m. liepos 1 d., patvirtinusios vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio ar jų nepatikslinusios pagal Taisyklių reikalavimus, t.y. savivaldybės nėra numačiusios dvinarės įmokos sistemos. 2016 m. liepos 21 d. buvo pateikti reikalavimai Ukmergės, Šalčininkų ir Vilniaus rajonų savivaldybių taryboms, o 2016 m. rugsėjo 8 d. – Trakų rajono savivaldybės tarybai.

Vilniaus rajono ir Ukmergės rajonų savivaldybių tarybos priėmė sprendimus dėl dvinarės įmokos nustatymo ir dydžių patvirtinimo, kurie įsigaliojo nuo 2017 m. sausio 1 d. ir įvykdė Vyriausybės atstovo reikalavimus. Trakų ir Šalčininkų rajonų savivaldybių merai pateikė motyvuotus prašymus ir paprašė reikalavimų įvykdymo terminą atidėti. Trakų rajono savivaldybei terminas pratęstas iki 2017 m. kovo 1 d., o Šalčininkų – iki 2017 m. balandžio 1 dieną.

Valstybinės kalbos įstatymas ir Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašas – šis teisės aktas pažeistas vieną kartą.

Vyriausybės atstovas Vilniaus apskrityje patikrino viešą informaciją apie Vilniaus miesto gatvėse iškabintas dvikalbes gatvių pavadinimų lenteles ir nustatė, jog Rusų, Islandijos ir Varšuvos gatvėse bei Vašingtono aikštėje greta gatvių pavadinimų lentelių lietuvių kalba yra gatvių pavadinimų lentelės nevalstybine kalba. Taip pat nustatė, jog Varšuvos gatvės pavadinimo lentelė valstybine kalba neatitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950 patvirtintų Kelių eismo taisyklių 1 priedo „Kelio ženklai“ 9 punkte informaciniam kelio ženklui Nr. 617 „Gatvės pavadinimas“ nurodytų dizaino ir formos reikalavimų.

Gatvių pavadinimų nurodymas nevalstybine kalba prieštarauja Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo 17 straipsnio 1 dalies nuostatai, jog Lietuvos Respublikoje viešieji užrašai yra valstybine kalba. Gatvių pavadinimų nurodymas lentelėse ne valstybine kalba taip pat prieštarauja Vidaus reikalų ministro 2011 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. 1V-57 patvirtinto Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 31 punktui, kuriame nurodyta, kad gatvių, pastatų, statinių ir kitų objektų pavadinimai, pateikiami kelio informaciniuose ženkluose, lentelėse, užrašuose ar iškabose, turi būti nurodomi taip, kaip jie yra įregistruoti Adresų ar Nekilnojamojo turto registre. Adresų registre gatvių pavadinimai registruojami valstybine kalba.

Atsižvelgiant į tai Vyriausybės atstovas pareikalavo pašalinti teisės aktų neatitinkančias gatvių pavadinimų lenteles ir pakeisti netinkamą kelio ženklą. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorius atsisakė vykdyti Vyriausybės atstovo reikalavimą. 2016 m. rugsėjo 26 d. Vyriausybės atstovas kreipėsi į teismą su prašymu įpareigoti pašalinti teisės aktų reikalavimų neatitinkančias gatvių pavadinimų lenteles bei pakeisti kelio ženklą į atitinkantį teisės aktų reikalavimus. *Vyksta teisminis nagrinėjimas.*

Teisės aktų neįgyvendinimo pagrindinės priežastys:

1. Dalies valstybės tarnautojų, dirbančių administracijoje, ir savivaldybės politikų gebėjimų stoka įgyvendinant įstatymų reikalavimus.
2. Dažna teisės aktų kaita ir savivaldybės administravimo subjektų neoperatyvumas įgyvendinat pasikeitusius teisės aktų reikalavimus.
3. Nepakankamas savivaldybių merų ir administracijų vadovų dėmesys įstatymų, Vyriausybės nutarimų įgyvendinimo kontrolei.

3. Vyriausybės atstovo potvarkiai, kuriais stabdomas Vilniaus apskrities savivaldybės administravimo subjektų priimtų teisės aktų vykdymas: Nebuvo.

4. Vyriausybės atstovo kreipimaisi į teismą Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais ir bylų nagrinėjimo teisme rezultatai : Nebuvo.

5. Vyriausybės atstovo kreipimaisi į teismą Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais ir bylų nagrinėjimo teisme rezultatai: Nebuvo.

6. Vyriausybės atstovo kreipimaisi į teismą Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje nurodytais atvejais ir bylų nagrinėjimo teisme rezultatai: 2 bylos su Vilniaus miesto savivaldybės taryba, 1 byla su Trakų rajono savivaldybe, 1 byla su Švenčionių rajono savivaldybe.

Vyriausybės atstovas kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą dėl:

1. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016-05-11 sprendimo Nr. 1-444 „Dėl atliekų tvarkymo tarifų ir įkainių tvirtinimo“ (toliau – Sprendimas), prašydamas ištirti:

- ar Sprendimo 3.1-3.2 punktai atitinka Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30² straipsnio 3 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-07-24 nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių 2 bei 22 punktus, Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintą teisėtumo bei Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą įstatymo viršenybės principus, o pripažinus prieštaraujančiais – laikyti juos panaikintais;

- ar Sprendimo 3.2 punktas, ta apimtimi, kuria į maksimalų atliekų surinkimo, išvežimo ir šalinimo tarifą fiziniams asmenims yra įtrauktos bešeimininkų atliekų sutvarkymo išlaidos, atitinka Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 25 straipsnio bei 28 straipsnio 7 dalį, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013-07-24 nutarimu Nr. 711 patvirtintų Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių 7 punktą, Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintą teisėtumo bei Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą įstatymo viršenybės principus, o pripažinus prieštaraujančiu – laikyti jį panaikintu;

- ar Sprendimo 3.3-3.4 punktai atitinka Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 10 dalies 1 punktą, Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 6 punkte įtvirtintą teisėtumo bei Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą įstatymo viršenybės principus, Viešojo administravimo įstatymo 6 straipsnio 4 dalį, o pripažinus prieštaraujančiais – laikyti juos panaikintais.

Byla neišnagrinėta, vyksta teisminis nagrinėjimas.

2. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2013 m. birželio 5 d. sprendimo Nr. 1-1273 „Dėl Priėmimo į Vilniaus miesto savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklas tvarkos aprašo tvirtinimo“ (toliau – Aprašas), prašydamas ištirti:

- ar Aprašo 9.9 papunkčio dalis, kurioje nustatyta, kad į specializuotas gimnazijas konkurso būdu priimama mokyti tik pagal pagrindinio ugdymo kartu su specializuotu ugdymu programos antrąją dalį, atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 29 straipsnio 2 dalį; šią Aprašo 9.9 papunkčio dalį pripažinti prieštaraujančia Įstatymo 29 straipsnio 2 daliai;

- ar Aprašo 9.9 papunkčio dalis, kurioje nenustatyta, kad į specializuotas gimnazijas mokytis pagal pagrindinio ugdymo kartu su specializuotu ugdymu programos antrąją dalį priimami mokiniai, baigę pagrindinio ugdymo kartu su specializuotu ugdymu programos pirmąją dalį, atitinka Įstatymo 29 straipsnio 2 dalį; šią Aprašo 9.9 papunkčio dalį pripažinti prieštaraujančia Įstatymo 29 straipsnio 2 daliai;

- ar Aprašo 9.9 papunkčio dalis, kurioje nustatyta, kad į gimnazijas, įgyvendinančias bendrojo ugdymo programas kartu su savitos sampratos elementais, mokytis pagal pagrindinio ugdymo programos antrąją dalį mokiniai priimami konkurso būdu iš visos Savivaldybės teritorijos, atitinka Įstatymo 29 straipsnio 2 dalį; šią Aprašo 9.9 papunkčio dalį pripažinti prieštaraujančia Įstatymo 29 straipsnio 2 daliai.

Byla neišnagrinėta, vyksta teisminis nagrinėjimas.

3. Trakų rajono savivaldybės tarybos 2006 m. balandžio 27 d. sprendimo Nr. S1-165 „Dėl Trakų rajono savivaldybės miestų ir kitų gyvenamųjų vietovių tvarkymo ir švaros taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), prašydamas ištirti:

- ar Taisyklių 10.12 papunkčio dalis, kurioje nustatyta, kad draudžiama teikti paslaugas, kai pagal projektą ir Reglamento reikalavimus neįrengtos aikštelės, atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 3 straipsnio 1 ir 4 punktus ir 6 straipsnio 4 dalį; šią Taisyklių 10.12 papunkčio dalį pripažinti prieštaraujančia Įstatymo 3 straipsnio 1 ir 4 punktams ir 6 straipsnio 4 daliai;

- ar Taisyklių 10.12.1, 10.12.2 ir 10.12.5 papunkčiai atitinka Įstatymo 3 straipsnio 1 ir 4 punktus ir 6 straipsnio 4 dalį; Taisyklių 10.12.1, 10.12.2 ir 10.12.5 papunkčius pripažinti prieštaraujančiais Įstatymo 3 straipsnio 1 ir 4 punktams ir 6 straipsnio 4 daliai.

Byla neišnagrinėta, vyksta teisminis nagrinėjimas.

4. Švenčionių rajono savivaldybės tarybos 2013-12-19 sprendimu Nr. T-221 patvirtintų *Švenčionių rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą nuostatų* (toliau – Nuostatai), prašydamas ištirti:

- ar Nuostatų 37 punkto, numatančio, kad vietinės rinkliavos dydis nustatomas 100 kvadratinėjų metrų nekilnojamojo turto objektui litais už kalendorinius metus ir tai, jog savivaldybės taryba pagal nekilnojamojo objekto plotą nustatė ne tik pastoviosios rinkliavos dedamosios, bet ir kintamosios rinkliavos dedamosios dydį, atitinka Vyriausybės patvirtintos Metodikos 29 punktą. Vilniaus apygardos administracinį teismą 2016-01-15 sprendimu Vyriausybės atstovo prašymą patenkino. Švenčionių rajono savivaldybės taryba apskundė teismo sprendimą apeliacine tvarka, tačiau 2016-07-13 savivaldybės taryba apeliacinio skundo atsisakė, todėl liko galioti pirmosios instancijos teismo sprendimas.

Byla išnagrinėta, prašymas patenkintas.

7. Vyriausybės atstovo kreipimaisi į teismą Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 4 straipsnio 4 dalyje nurodytais atvejais ir bylų nagrinėjimo teisme rezultatai: Nebuvo.

8. Vyriausybės atstovo kreipimaisi į teismą Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytais atvejais ir bylų nagrinėjimo teisme rezultatai: po vieną bylą su Vilniaus miesto savivaldybe ir Ukmergės rajono savivaldybe.

Vyriausybės atstovas 2016-09-12 kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą prašydamas panaikinti Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016-05-25 sprendimo Nr. 1-491 1 punktu patvirtintų Nuostatų 15 punkto nuostatą „*arba jo įgaliotas asmuo*“, 16 punkto nuostatą „*ar jo įgalioto asmens įsakymu*“ bei 17 punkto nuostatą „*arba jo įgalioto asmens įsakymu*“ bei įpareigoti įgyvendinti Biudžetinių įstaigų įstatymo 6 straipsnio 2 dalies 7 punktą

ir pakeisti Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2016-05-25 sprendimo Nr. 1-491 1 punktu patvirtintus Nuostatus, nustatant įstaigos vadovo skyrimo ir atleidimo tvarką.

Vyksta teisminis nagrinėjimas.

Vyriausybės atstovas 2016-07-12 kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą prašydamas įpareigoti Ukmergės rajono savivaldybės tarybą pakeisti savivaldybės tarybos 2015-10-29 priimtu sprendimu Nr. 7-177 „Dėl Ukmergės rajono savivaldybės administracijos struktūros patvirtinimo“ 1 punktu patvirtintos Struktūros 4.13 papunktį ir patvirtinti Ukmergės rajono savivaldybės administracijos struktūroje atskirą struktūrinį padalinį - Vaiko teisių apsaugos skyrių.

Vyksta teisminis nagrinėjimas.

9. Vyriausybės atstovo kreipimaisi į teismą Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytais atvejais ir bylų nagrinėjimo teisme rezultatai: viena byla su Vilniaus miesto savivaldybe ir po vieną tęstinę bylą su Elektrėnų ir Širvintų rajono savivaldybėmis.

Vyriausybės atstovas 2016 m. rugsėjo 26 d. kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą su prašymu įpareigoti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktorę vykdyti LR Valstybinės kalbos įstatymo ir Vyriausybės nutarimu patvirtinto Pavadinimų gatvėms, pastatams, statiniams ir kitiems objektams suteikimo, keitimo ir įtraukimo į apskaitą tvarkos aprašo nuostatas ir pašalinti teisės aktų reikalavimų neatitinkančias Vilniaus mieste Rusų, Islandijos ir Varšuvos gatvėse bei Vašingtono aikštėje ne valstybine kalba iškabintas gatvių pavadinimų lenteles, taip pat kartu pakeisti reikalavimų neatitinkančių kelio informacinį ženklą.

Vyksta teisminis nagrinėjimas.

Vyriausybės atstovas 2014-11-12 pateikė prašymą Vilniaus apygardos administraciniam teismui dėl įpareigojimo Elektrėnų savivaldybės administracijos direktorių vykdyti Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 30 straipsnio 1 dalies, numatančios, kad jeigu įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuota, kad valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga pažeidė įstatymus ar kitus teisės aktus, šioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje turi būti pradėtas valstybės tarnautojų, dėl kurių galimos kaltės buvo padaryti įsiteisėjusiame teismo sprendime konstatuoti įstatymų ar kitų teisės aktų pažeidimai, tarnybinio nusižengimo tyrimas, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-25 nutarimo Nr. 977 3 punkto, kuriame numatyta, jog gavus oficialią informaciją, tarnybinio nusižengimo tyrimas pradamas per 5 darbo dienas nuo šios informacijos gavimo, nuostatas priverstine teismine tvarka.

Vyksta teisminis nagrinėjimas.

Vyriausybės atstovas pateikė prašymą Vilniaus apygardos administraciniam teismui prašydamas įpareigoti Širvintų rajono savivaldybės tarybą įgyvendinti Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymą ir patvirtinti Kontrolės komiteto veiklos programą. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2016-11-14 sprendimu Vyriausybės atstovo **prašymą patenkino** ir įpareigojo Širvintų rajono savivaldybės tarybą patvirtinti Kontrolės komiteto veiklos programą. Teismo sprendimas apskūstas nebuvo, todėl įsigaliojo.

Byla išnagrinėta, prašymas patenkintas.

10. Vyriausybės atstovo kreipimaisi į teismą Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 5 straipsnio 4 dalies 3 punkte nurodytais atvejais ir bylų nagrinėjimo teisme rezultatai: Nebuvo.

11. Išankstinė prižiūrimų savivaldybių kolegialių administravimo subjektų teisės aktų projektų priežiūra

Vykdamas išankstinę prižiūrimų savivaldybių kolegialių administravimo subjektų teisės aktų projektų priežiūrą (kontrolę), Vyriausybės atstovo Vilniaus apskrityje tarnyboje per 2016 m. antrą pusmetį patikrino **1363** teisės aktų projektus ir savivaldybių tarybų sprendimų projektų rengėjams pateikė **75** pastabas dėl projektų neatitikties įstatymams ar kitiems teisės aktams, į **5** pareikštas pastabas atsižvelgta nebuvo. Dėl galimai neteisėtų sprendimų projektų savivaldybių tarybų nariai ir merai informuojami savivaldybių tarybų posėdžių metu. Išankstines pastabas Vyriausybės atstovo tarnybos valstybės tarnautojai, suderinę su Vyriausybės atstovo išsako ir teisės aktų projektų rengėjams.

Apibendrinant sprendimų projektų neatitikimus įstatymams ir kitiems teisės aktams pažymėtina, kad dažniausi neatitikimai yra šie:

- savivaldybių tarybų sprendimų projektais, kuriais įgyvendinami įstatymai ir Vyriausybės sprendimai, pažeidžiamos aukštesnės teisinės galios aktų nuostatos;
- sprendimų projektai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, nepagrindžiami įstatymais ar nepagrįstai išplečiantys pareigas asmenims;
- sprendimų projektais numatoma spręsti klausimus, neturint įstatymo nustatyta tvarka suteiktų įgaliojimų;
- sprendimų projektams pritaikomi ne tuos teisinius santykius reglamentuojantys pagrindai;
- nesilaikoma sprendimo projekto rengimo ir priėmimo procedūrų;
- dėl norminio pobūdžio sprendimų projektų neatliktas antikorupcinis vertinimas;
- individualaus pobūdžio sprendimų projektai nepagrįsti objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis.

Vykdamas išankstinę savivaldybių tarybų sprendimų projektų priežiūrą (kontrolę) buvo užkirstas kelias:

- nevykdyti Civilinio kodekse ir Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nustatytą savivaldybės turto panaudos prievolių panaudos gavėjui.
- savivaldybės turtą panaudos pagrindais suteikti įstatymu nenumatytiems subjektams, taip pat viršijant įstatyme numatytą maksimalų leistiną terminą;
- be teisinio pagrindo naudoti savivaldybės biudžeto lėšas, apmokant panaudos gavėjams - asociacijoms šildymo ir kitas komunalines paslaugas;
- be savivaldybės kontrolieriaus įvertinimo ir išvados priimti sprendimą dėl kolumbariumo statybų;
- pritari viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektui susijusiu su gatvių apšvietimu, nesilaikant teisės aktų nustatytą procedūrinių reikalavimų bei negavus savivaldybės kontrolieriaus išvadų priimti sprendimą;
- investuoti savivaldybės turtą į savivaldybės kontroliuojamą bendrovę nesilaikant Vyriausybės nutarimu nustatytą procedūrų;
- nepagrįstai išplėsti Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą dydžio nustatymo taisyklėse būtinųjų sąnaudų sąrašą, galintį įtakoti rinkliavos dydžio padidėjimą;
- nesilaikyti Valstybės ir savivaldybių įmonių įstatyme numatytos lėšų skyrimo savivaldybės įmonei įsigyti turtą procedūros;
- nesilaikyti Vyriausybės nutarimo, reglamentuojančio uždarytų akcinių bendrovių balsavimo visuotinio akcininkų susirinkimuose, procedūrų, ir išelminuojant galimybę savivaldybės administracijos direktoriui balsuoti akcininkų susirinkimuose savo nuožiūra net ir išimtinai savivaldybės tarybos kompetencijai priskirtiniais klausimais;

- paskirti savivaldybės administracijos direktorės pavaduotoją negavus Specialiųjų tyrimų tarnybos išvados ir savivaldybės taryboje neįvertinus skiriamo į šias pareigas asmens tinkamumo;
- kitiems su asmens teisių ir privalomųjų pareigų turiniu susijusiems pažeidimams.

12. Papildoma informacija.

Vyriausybės atstovas per 2016 m. II pusmetį, atsižvelgiant į savivaldybių administracinėje priežiūroje kilusias įstatymų ir poįstatyminių teisės aktų aiškinimo klausimus, pateikė **5 siūlymus** dėl įstatymų ir poįstatyminių **teisės aktų tobulinimo**:

- **dėl Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu patvirtinto Ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo** patikslinimo, papildant teise savivaldybės tarybai pavesti jos įgaliotam asmeniui pritarti ikimokyklinio ugdymo programoms, arba šio punkto pakeitimo, nustatant kompetenciją šioje srityje ne savivaldybės tarybai, o savivaldybės vykdomajai institucijai.

- **dėl Rinkliavų įstatymo ir Atliekų tvarkymo įstatymo bei Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklių suderinamumo**. Rinkliavų įstatymas savivaldybėms jų biudžeto sąskaita leidžia taikyti vietinės rinkliavos lengvatas, tuo tarpu Taisyklės įpareigoja mokėti vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų tvarkymą surinkimą *pastoviąją dalį* visus subjektus, numatytus Aplinkos ministro įsakyme. Atkreiptas dėmesys į tai ir siūloma suderinti teisės aktų nuostatas, specialiaame teisės akte aiškiai nustatant lengvatų (ne)teikimą.

- **dėl statinių naudojimo priežiūros vykdymo**. Vykdamt administracinę priežiūrą nustatyta, jog galiojantis teisinis reglamentavimas dalinai suteikia savivaldybėms pasirinkimo laisvę sudaryti prižiūrimų statinių sąrašus savo nuožiūra, tokiu būdu galimai paliekant dalį objektų be kontrolės. Pastebėta, jog vieno patikrinimo metu savivaldybės statinius priskiria prie ypatingų, kito – neypatingų ir atvirkščiai. Atsižvelgiant į tai, Vyriausybei ir Aplinkos ministerijai pasiūlyta patikslinti Statinių naudojimo priežiūros tvarkos aprašą, panaikinant galimybę neįtraukti dalies statinių į tikrinamųjų sąrašą, taip pat pasiūlė, jog toks sąrašas būtų nuolatos papildomas/atnaujinamas. Kartu pasiūlyta nustatyti, kad savivaldybės nedelsiant privalėtų atlikti patikrą statinio, kuriame įvyko avarija ar nustatyta jos grėsmė, pastebėtos statinio deformacijos ar kyla kitų pagrįstų abejonių dėl jo atitikimo esminiams reikalavimais ir/ar dėl kurio yra gautas skundas, prašymas ar pranešimas. Minimais atvejais galiojantis teisinis reglamentavimas numato savivaldybėms teisę, o ne prievolę tai atlikti.

- **dėl mokyklos bendruomenių švietimo srityje įtraukimo į švietimo tinklo kūrimo procesą**. Vykdamt administracinę priežiūrą savivaldybių tinklo kūrimo procese buvo nustatyta eilė principinių nuostatų, susijusių su bendruomenių įtraukimu ir konsultavimusi švietimo tinklo kūrimo procese, pažeidimų. Analizuojant tokius atvejus nustatytos ir teisinio reglamentavimo spragos, neleidžiančios tinkamai įgyvendinti teisės aktuose įtvirtintas principines nuostatas, turinčias įtakos bendruomenės nuomonei įvertinti ir atgaliniam ryšiui gauti, t. y. nustatytos teisinio reglamentavimo spragos ir pasiūlyta Vyriausybei bei Švietimo ir mokslo ministerijai numatyti aiškų konsultavimosi su mokyklos bendruomene būdą ir formą, nes skirtingi įstatyme ir Švietimo ir mokslo ministerijos įsakyme numatyti konsultavimosi ir/ar derinimo būdai ir formos, įneša painiavos mokyklų bendruomenės atstovams dėl pačio konsultavimo būdo ir formos, todėl „nukentėjusia“ šalimi dažniausiai lieka mokyklos bendruomenė, mažiau išmananti teises nuostatas ir skirtingą jų interpretavimą. Taip pat pasiūlyta nustatyti konkrečius konsultavimosi terminus, nes dažnu atveju savivaldybės nustato per trumpus terminus mokyklos bendruomenės (jai atstovaujančioms mokyklos taryboms) priimti sprendimus. Teisės aktai neapibrėžia konkretaus termino skirto konsultacijoms, todėl nustatyti atvejai, kai savivaldybės galimai piktnaudžiauja tuo, numatydamos pakankamai trumpą terminą konsultavimuisi ir nuomonės pareiškimui (prieštaravimams) gauti. Kartu pasiūlyta nustatyti aiškų subjektą turintį teisę ir/ar pareigą kreiptis į Švietimo ir mokslo ministeriją jos nuomonei gauti, kai savivaldybės tarybos sprendimų projektai dėl bendrojo ugdymo mokyklų reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo neatitinka (prieštarauja) pavienės

mokyklos bendruomenės sprendimams (nutarimams); nustatyti terminą per kiek laiko Švietimo ir mokslo ministerijos nuomonė turėtų būti pateikta; įtvirtinti draudimą savivaldybėms priimti sprendimą, prieš tai negavus Švietimo ir mokslo ministerijos nuomonės. Atkreipiame dėmesį, jog nedažnas atvejis, kai Švietimo ir mokslo ministerijos nuomonė gaunama jau priėmus savivaldybės tarybai sprendimą ir kvestionuoti priimto sprendimo nėra realaus teisinio pagrindo, nes nepakanka argumentų nustatyti esminiam teisės aktų pažeidimui, turinčiam įtakos sprendimo pripažinimui neteisėtu ar jo panaikinimui teismine tvarka. Įvertinus tai, bendruomenės nuomonės pateikimas prieš priimant sprendimą tampa tarsi nereikšminga detale ir tai, suprantama, kelia bendruomenės pasipiktinimą.

- **dėl vaikų priėmimo į ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigas tvarkos.** Vyriausybės atstovė tirdama norminio pobūdžio vaikų priėmimo į savivaldybės ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą teikiančias įstaigas tvarkas, susiduria su valstybės politikos trūkumu šioje socialiai jautrioje švietimo srityje. Vieno teisingo sprendimo būdo, sprendžiant vaikų priėmimo į biudžetines savivaldybės ikimokyklinį ar priešmokyklinį ugdymą teikiančias įstaigas nėra, todėl savivaldybės dėl didelės šioms ugdymo įstaigoms paklausos stengiasi rasti įvairius sprendimo būdus, nustatant priėmimo į šias įstaigas prioritetus ar išimties/ne eilės tvarka atvejus. Šis klausimas būdingas didžiosioms miestų savivaldybėms dėl biudžetinių ugdymo įstaigų trūkumo. Neretai tvirtinant iš naujo minimas tvarkas, keičiami ir prioritetų ir/ar išimčių atvejai, o tai iš naujo sukelia ir atitinkamos bendruomenės dalies pasipiktinimą ar nusivylimą. Aiškios valstybės politikos šioje švietimo grandyje nebuvimas kelia abejonių Vyriausybės atstovams vertinant priimamų tvarkų teisėtumą. Skirtingose Europos Sąjungos šalyse yra taikoma skirtinga prioritetų teikimo politika (vienur remiamos socialiai pažeidžiamos, nepasiturinčios šeimos, kitur skatinama darbo rinka ir pan.), tačiau Lietuvoje teisės aktuose nėra įtvirtinta prioritetų šioje švietimo srityje. Keičiant keletą metų nusistovėjusias tvarkas, kyla dažnas asmenų (tėvų) pasipiktinimas (kodėl dingo prioritetas daugiavaikėms šeimoms, o atsirado šeimoms, kuriose vienu kartu gimsta du ir daugiau vaikų, arba atvirkščiai, kodėl skiriamas prioritetas daugiavaikėms šeimoms, o vienišioms tėvams ne, kodėl labiau remiamos šeimos, kuriose abu tėvai dirba ir deklaruoja savo gyvenamąją vietą savivaldybėje, nei šeimos, kuriose tik vienas iš asmenų dirba, nors abu deklaruoja gyvenamąją vietą savivaldybėje? Dar aktualesnis klausimas kyla su socialiai pažeidžiamomis nepasiturinčiomis šeimomis: kodėl ne šių šeimų, o ambasadų darbuotojų (dažniausiai iš buvusių NVS šalių) vaikai, šeimų, kuriose vienu kartu gimė du ir daugiau vaikų, vaikai, darbuotojų dirbančių toje biudžetinėje įstaigoje vaikai ne eilės tvarka priimami į ugdymo įstaigas ir t.t.) Akivaizdu, jog negalint priimti visų norinčiųjų į darželius, turi būti nustatyti vaikų priėmimą į ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą palengvinanti tvarka, priešingu atveju, kokiu galima laikyti ir esamą šiuo metu aukštesnės galios teisinę situaciją (kai eiliškumas, manytina, galimas sudarant tik pagal prašymų pateikimo datą (registraciją)) – sutriktų elektroninės sistemos ar aptarnavimo langeliai nuo asmenų, bandančių užregistruoti prašymą, gausos (tokie atvejai ne kartą buvo pastebėti ir tiriant priėmimo į Vilniaus miesto savivaldybės ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą teikiančias įstaigas atvejus). Šie atvejai kelia nerimą, nes nei švietimą reglamentuojantys teisės aktai, nei Vaikų teisių apsaugos pagrindų įstatymas nenustato jokių prioritetų ar išimtinių atvejų asmenims, palikdamas teisę tai nustatyti savivaldybės tarybai. Todėl kyla teisės aktų aiškinimo klausimų, vertinant savivaldybės tarybų diskrecijos teisės ribas priimant minimas tvarkas.

Tai didžiųjų savivaldybių problema ir iki šiol nėra aiškių prioritetinių sričių, kurias remtų valstybė, t.y. nėra nustatyta prioritetų ar tam tikrų kriterijų, kuriais remiantis asmenys ar tam tikros vaikų grupės įgytų pirmenybę prieš kitus, o dėl didelio norinčiųjų patekti į darželius asmenų skaičiaus, be prioritetų nustatymo, priėmimas į šias ugdymo įstaigas tampa sudėtingas ir galimai neskaidrus (sutrunka registravimo sistemos, nustatomi klaidingi registracijos atvejai ir pan.). Atsiradę, bet nepatenkinti tėvų lūkesčiai išsukia nepasitenkinimą ir nepasitikėjimą valdžia. Atsižvelgiant į tai, **pasiūlyta** įvertinti bendrą situaciją didžiųjų miestų savivaldybėse ir apsvarstyti galimybę išskirti atskiras valstybės remiamas socialines grupes, kurias valstybė galimai ir finansuotų, arba praplėsti savivaldybėms diskrecijos ribas, aiškiai įtvirtinant jų teisę nustatyti prioritetus ir/ar išimtinius atvejus įstatyminėse nuostatuose.

VYRIAUSYBĖS ATSTOVO VILNIAUS APSKRITYJE 2016 M. ANTRO PUSMEČIO VEIKLOS STATISTINIAI DUOMENYS

1 lentelė

Vyriausybės atstovo informacija	viso	Teikimų, kurių įvykdymo terminas atidėtas, skaičius ir atidėjimo priežastys	Nepatenkinta teikimų	
			kreiptasi į teismą	teismo patenkinta prašymų
Vyriausybės atstovo motyvuoti teikimai svarstyti teisės akto pakeitimo ar panaikinimo klausimus, kai nustatyti prižiūrimų savivaldybių kolegialių ir nekolegialių administravimo subjektų priimti teisės aktai, prieštaraujantys Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams, Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau - Vyriausybė) nutarimams ir kitiems su įstatymų įgyvendinimu susijusiems centrinių valstybinio administravimo subjektų priimtiems teisės aktams. 3 teikimai patenkinti	5	-	2	

2 lentelė

Vyriausybės atstovo informacija	viso	Reikalavimų, kurių įvykdymo terminas atidėtas, skaičius ir atidėjimo priežastys	Neįvykdyta reikalavimų	
			kreiptasi į teismą	Teismo patenkinta prašymų
Prižiūrimų savivaldybių administravimo subjektams pateikti Vyriausybės atstovo reikalavimai neatidėliojant įgyvendinti įstatymą ar vykdyti Vyriausybės sprendimą. 3 reikalavimai įvykdyti	20	15 Reikalavimų įvykdymui reikalingas papildomas informacijos gavimas, įvairios procedūros, kurių atlikimui reikia papildomo laiko.	2	

3 lentelė

Vyriausybės atstovo informacija	Iš viso	Patenkinta teikimų	Nepatenkinta teikimų	
			kreiptasi į teismą	teismo patenkinta ieškinių (pareiškimų)
Vyriausybės atstovo potvarkiai, kuriais buvo stabdomas prižiūrimų savivaldybių administravimo subjektų priimtų teisės aktų vykdymas	Nebuvo			

4 lentelė

Vyriausybės atstovo informacija	Iš viso	Teismo patenkinta ieškinių (pareiškimų)
Kreiptasi į administracinį teismą su abstrakčiu pareiškimu iširti norminio savivaldybės administracinio akto teisėtumą	4	3 - Vyksta teisminis nagrinėjimas 1- pareikšimas patenkintas

5 lentelė

Vyriausybės atstovo informacija	Iš viso	Savivaldybės teisės aktų, neatitikusių galiojančių teisės aktų nuostatų, skaičius
Vyriausybės atstovo patikrinti teisės aktai:	7113	5
Savivaldybės tarybos sprendimai	1109	5
Mero potvarkiai	588	-
Savivaldybės administracijos direktoriaus, direktoriaus pavaduotojo įsakymai	5416	-
Kiti (išvardyti kitus patikrintus teisės aktus)	-	-

6 lentelė

Eil. Nr.	Savivaldybės administravimo subjekto pavadinimas	Patikrinta savivaldybės kolegialių administravimo subjektų rengiamų teisės aktų projektų skaičius	Pareikštos pastabos	Kaip savivaldybės atsižvelgė į Vyriausybės atstovo teiktas pastabas	
				Atsižvelgė	Neatsižvelgė
1.	Vilniaus miesto savivaldybė	437	14	12	2
2.	Vilniaus rajono savivaldybė	259	7	5	2
3.	Elektrėnų savivaldybė	107	10	10	-
4.	Šalčininkų rajono savivaldybė	139	8	7	1
5.	Širvintų rajono savivaldybė	127	12	12	-
6.	Švenčionių rajono savivaldybė	86	6	6	-
7.	Trakų rajono savivaldybė	107	5	5	-
8.	Ukmergės rajono savivaldybė	101	8	8	-
	Viso	1363	75	70	5